

МОНГОЛБАНК
МОНГОЛ УЛСЫН ТӨВ БАНК

ИРГЭДИЙН ИНФЛЯЦЫН ХҮЛЭЭЛТИЙН ТҮҮВЭР СУДАЛГАА

2025 оны III улирал

2025 оны 10 дугаар сар

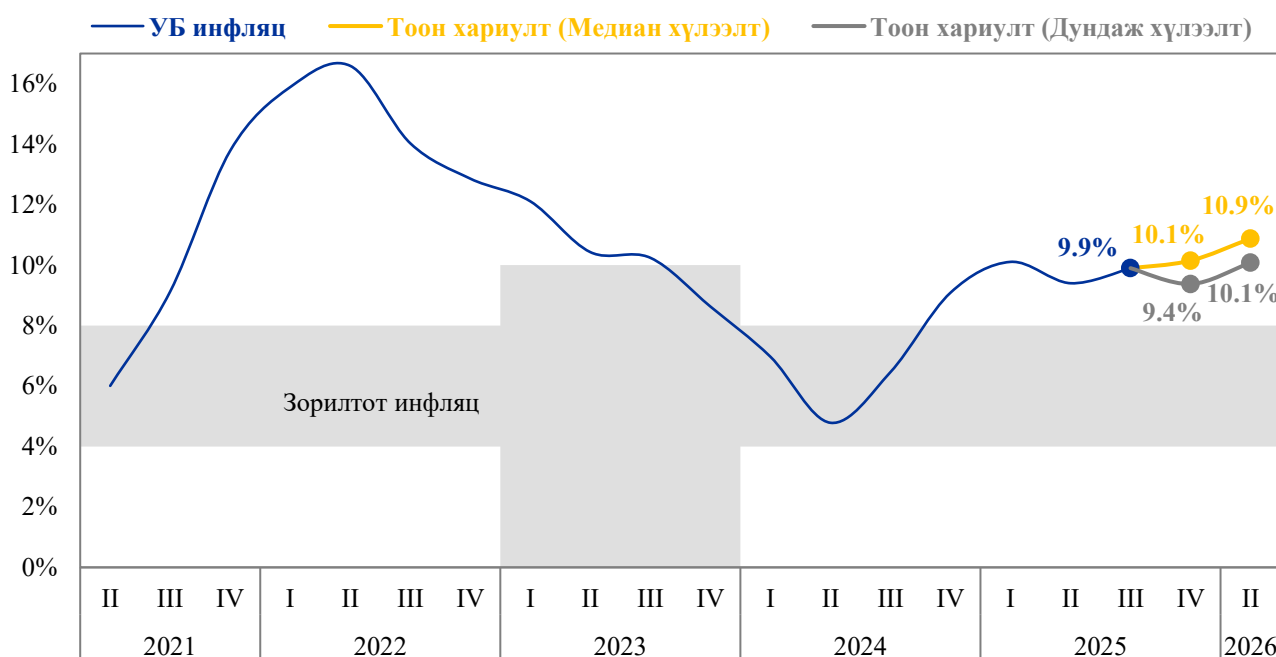

I. ХУРААНГУЙ

“Иргэдийн инфляцын хүлээлтийн түүвэр судалгаа”-ны мэдээллийг 2025 оны 10 дугаар сарын 6 -13-ны хооронд цуглуулж, Улаанбаатар хотын иргэдийн байршил, хүйс, насны бүлэг, өрхийн орлогын бүтцийг төлөөлөх 987 иргэнийг хамруулж, түүвэр судалгааны мэдээллийг боловсрууллаа. Судалгааны голлох үр дүнг дараах байдлаар нэгтгэн танилцуулж байна.

- Судалгаанд Баянзүрх, Сонгинохайрхан дүүрэгт оршин суудаг, 26-55 насны дээд боловсролтой, эмэгтэй иргэд түлхүү оролцлоо.
- Түүвэр судалгаанд хамрагдсан иргэдийн хариултаас хүлээгдэж буй инфляцыг тооцвол ирэх 3 сард буюу 2025 оны эцэст одоогийн инфляцын түвшинтэй ойролцоо, ирэх 12 сард буюу 2026 оны III улирлын эцэст одоогийн инфляцын түвшнээс бага зэрэг нэмэгдэх хүлээлттэй байна (Зураг 1).
- Өрхийн орлого болон зардлын хүлээлт өмнөх улиралтай ойролцоо түвшинд байгаа бол өрхийн хуримтлал буурах хүлээлттэй гарлаа.
- Иргэдийн дунд ажил эрхлэлт буурах хүлээлт давамгайлж байна. Мөн эдийн засаг удаашрах, төгрөгийн ханш үргэлжлэн сулрах хүлээлттэй гарлаа.
- Ирэх улиралд зээлийн хүү өсөх хүлээлттэй гарлаа.

Зураг 1. Инфляцын хүлээлт

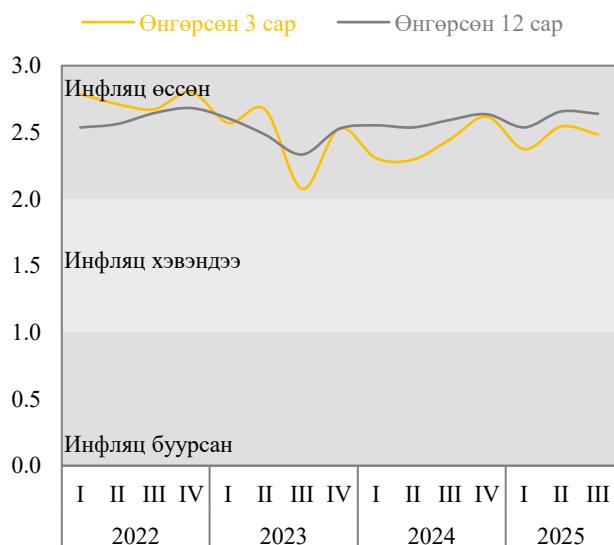
Эх сурвалж: Иргэдийн инфляцын хүлээлтийн түүвэр судалгаа

II. ИНФЛЯЦЫН ХҮЛЭЭЛТ

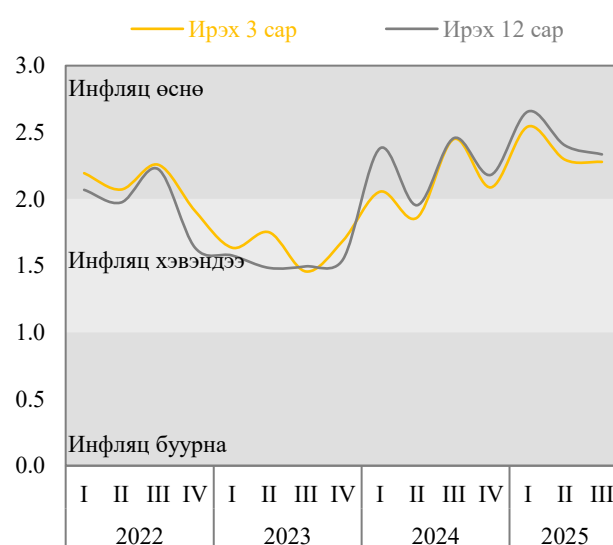
Түүвэр судалгаанд оролцсон иргэдийн чанарын хариултад үндэслэн өнгөрсөн хугацааны үнийн өсөлтийн мэдрэмжийн индексийг тооцоход өнгөрсөн 3 болон 12 сарын хугацааны хувьд өмнөх улирлын судалгааны үр дүнтэй ойролцоо “инфляц өссөн” мужид хэвээр хадгалагдлаа (Зураг 2).

Ирэх хугацааны инфляцын хүлээлтийн индексийг тооцоход ирэх улирлын болон ирэх 1 жилийн хүлээлтийн индексийн утгууд өмнөх улирлаас бага зэргийн буурсан бөгөөд индексийн утга тус бүр “инфляц өснө” мужид хадгалагдаж, цаашид үнэ өсөх хандлагыг илэрхийлж байна (Зураг 3).

Зураг 2. Инфляцын мэдрэмжийн индекс¹

Зураг 3. Инфляцын хүлээлтийн индекс

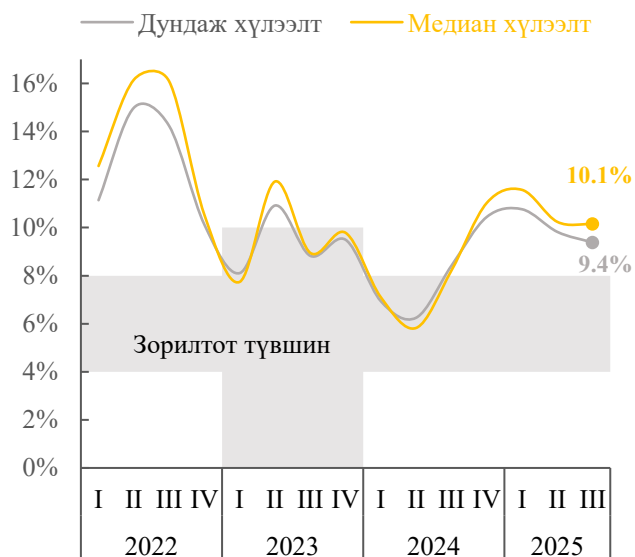
Эх сурвалж: Иргэдийн инфляцын хүлээлтийн түүвэр судалгаа

Ирэх хугацааны хүлээлтийн талаарх иргэдийн тоон хариултад үндэслэн инфляцын дундаж утгыг тооцоход 2025 оны IV улирлын хүлээлт өмнөх улирлаас 0.4 нэгж хувиар буурч **9.4%**, 2026 оны III улирлын хүлээлт өмнөх улирлаас 0.8 нэгж хувиар буурч **10.1%**-тай тус тус гарлаа (Зураг 4). Харин инфляцын хүлээлтийн тоон хариултаас медиан² утгыг тооцоход 2025 оны IV улирлын хүлээлт өмнөх улирлаас 0.1 нэгж хувиар буурч **10.1%**, 2026 оны III улирлын хүлээлт өмнөх улирлаас 0.4 нэгж хувиар буурч **10.9%**-тай гарлаа (Зураг 5). Мөн 2024 оны 6 сараас хойш гурван улирал дараалан нэмэгдээд байсан инфляцын хүлээлтийн утга хоёр улирал дараалан бага зэрэг буурсан төлөвтэй гарлаа.

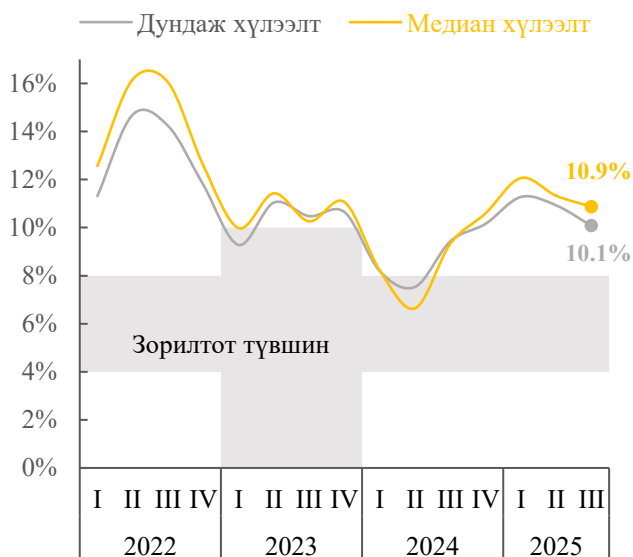
1 Бараа, үйлчилгээний үнийн ерөнхий түвшин өнгөрсөн хугацаатай харьцуулахад хэрхэн өөрчлөгдсөн талаар мэдрэмжийг асууж, “маш ихээр өссөн”, “нэлээдгүй өссөн”, “аажмаар өссөн”, “хэвэндээ” болон “буурсан” гэсэн хариултаудыг [3;-1] утгаар нормчилж чиглэлийн индексийг тооцсон болно.

2 Тоон асуулгын хариултаас [Nicholas J. Cox \(2009\)](#)-ийн боловсруулсан “Хагас тархалтын функц” болон “Симметрик шугаман интерполяци медиан” аргачлалыг ашиглан тоон хүлээлтийн тархалт болон медиан утгыг тооцсон болно.

Зураг 4. Тоон хариултаас тооцсон инфляцын хүлээлтийн медиан & дундаж утга, **ирэх 3 сар**

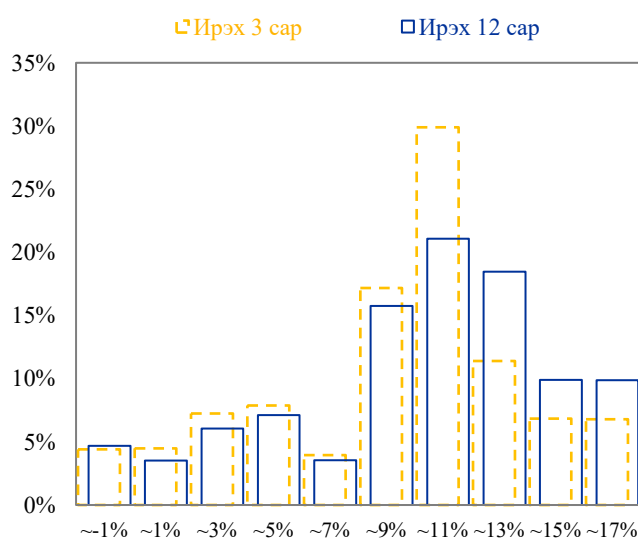
Зураг 5. Тоон хариултаас тооцсон инфляцын хүлээлтийн медиан & дундаж утга, **ирэх 12 сар**

Эх сурвалж: Иргэдийн инфляцын хүлээлтийн түүвэр судалгаа

Иргэдийн тоон хариултаас харахад ирэх 3 болон 12 сарын инфляцын хүлээлтийн тархалт одоогийн түвшнээс нэмэгдэх чиглэлд буюу баруун тийш хэлбийлттэй байна (Зураг 6).

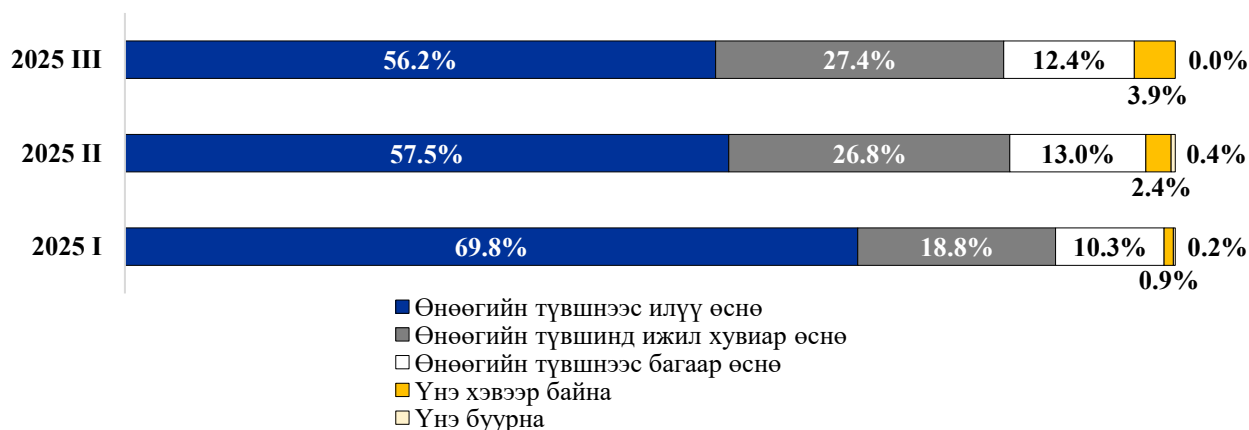
Зураг 6. Инфляцын хүлээлт, тоон хариултын тархалт

Эх сурвалж: Иргэдийн инфляцын хүлээлтийн түүвэр судалгаа

Ирэх хугацааны хүлээлтийг чанарын хариултын тархалтаар харьцуулахад, 2025 оны IV улиралд “өнөөгийн түвшнээс илүүтэйгээр өснө” гэсэн хүлээлт өмнөх улирлаас 1.3 нэгж хувиар буурч **56.2%**, “өнөөгийн түвшнээс ижил хувиар өснө” гэх хүлээлт 0.6 нэгж хувиар өсөж **27.4%**, харин “өнөөгийн түвшнээс багаар өснө” гэх хүлээлт 0.6 нэгж хувиар буурч чанарын хариултын **12.4%**-ийг тус тус эзэлж байна (Зураг 7).

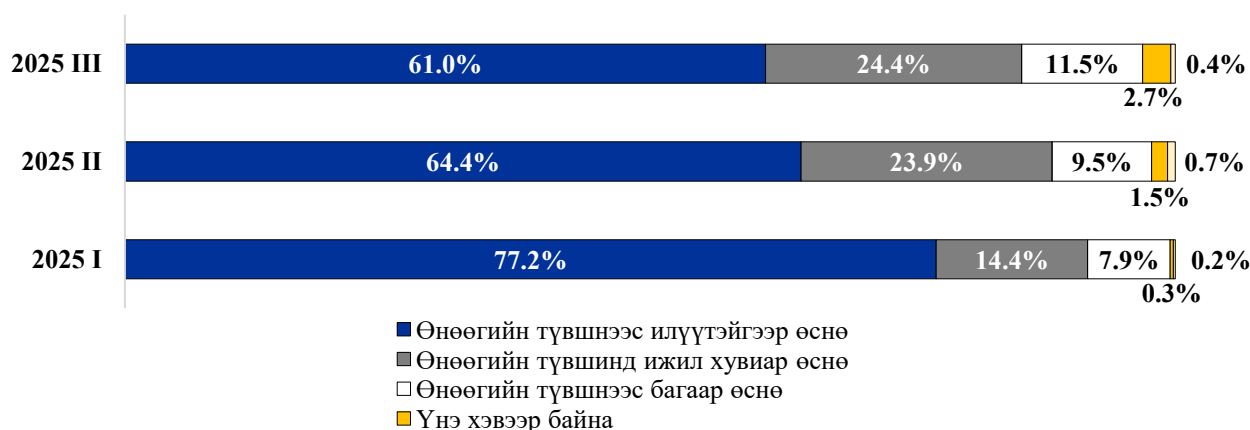
Зураг 7. Инфляцын хүлээлт, чанарын хариултын тархалт *ирэх 3 сар*

Эх сурвалж: Иргэдийн инфляцын хүлээлтийн түүвэр судалгаа

Ирэх хугацааны хүлээлтийн талаар иргэдийн чанарын хариултын тархалтыг харьцуулахад, 2026 оны III улиралд “өнөөгийн түвшнээс илүүтэйгээр өснө” гэсэн хүлээлт өмнөх улирлаас 3.4 нэгж хувиар буурч **61.0%**, “өнөөгийн түвшнээс ижил хувиар өснө” гэх хүлээлт 0.5 нэгж хувиар өсөж **24.4%**, харин “өнөөгийн түвшнээс багаар өснө” гэх хүлээлт 2.0 нэгж хувиар өсөж чанарын хариултын **11.5%**-ийг тус тус эзэлж байна (Зураг 8).

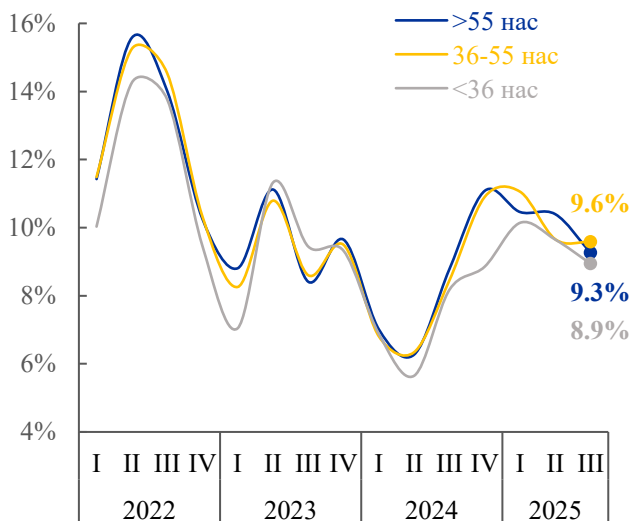
Зураг 8. Инфляцын хүлээлт, чанарын хариултын тархалт *ирэх 12 сар*

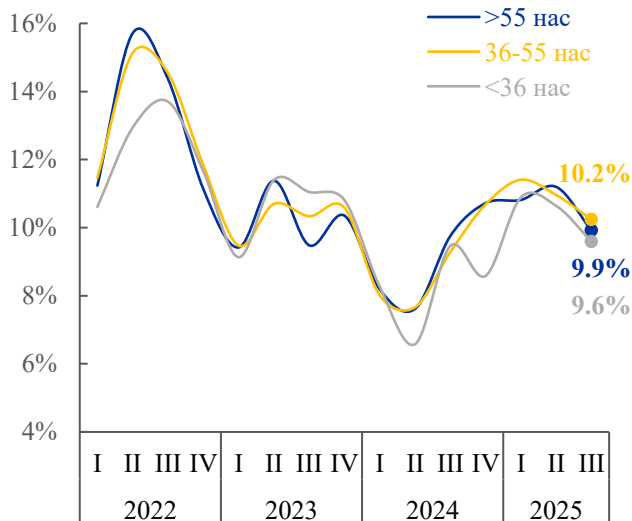
Эх сурвалж: Иргэдийн инфляцын хүлээлтийн түүвэр судалгаа

Ирэх хугацааны тоон хүлээлтийг насны бүлгээр харьцуулахад, 2025 оны IV улиралд 55-с дээш настай иргэдийн хүлээлт 1.1 нэгж хувиар буурч **9.3%**, 36-55 настай иргэдийн хүлээлт 0.1 нэгж хувиар буурч **9.6%**, 36-с доош настай иргэдийн хүлээлт 0.7 нэгж хувиар буурч **8.9%** тус тус гарлаа (Зураг 9). Харин 2026 оны III улиралд 55-с дээш настай иргэдийн хүлээлт 1.3 нэгж хувиар буурч **9.9%**, 36-55 настай иргэдийн хүлээлт 0.8 нэгж хувиар буурч **10.2%**, 36-с доош настай иргэдийн хүлээлт 1.0 нэгж хувиар буурч **9.6%**-тай гарлаа (Зураг 10).

Зураг 9. Инфляцын хүлээлт, Насны бүлгээр (ирэх 3 сар)

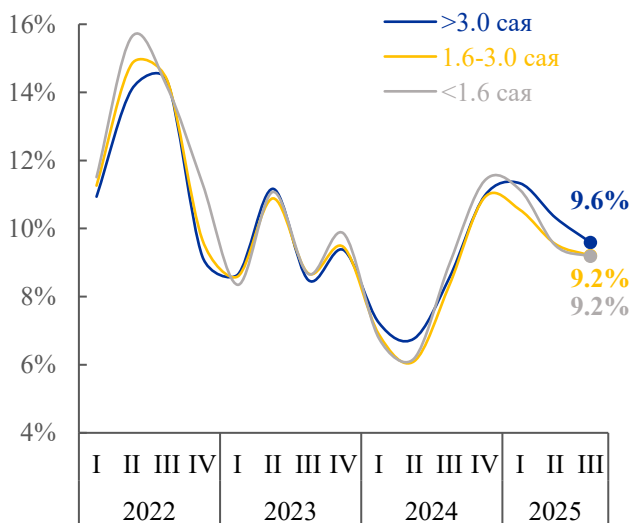
Зураг 10. Инфляцын хүлээлт, Насны бүлгээр (ирэх 12 сар)

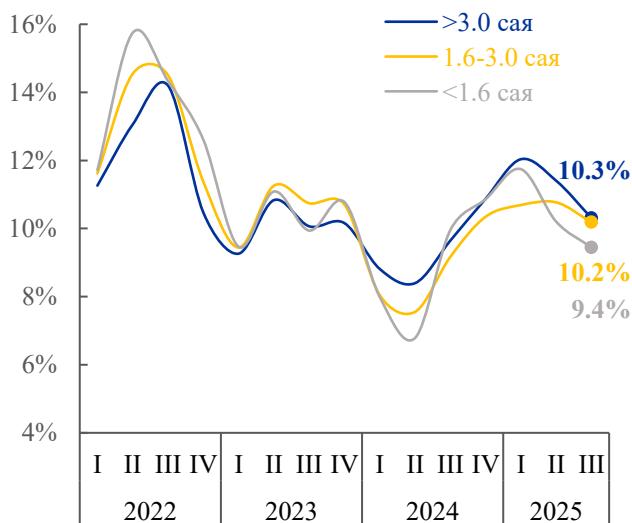
Эх сурвалж: Иргэдийн инфляцын хүлээлтийн түүвэр судалгаа

Ирэх хугацааны тоон хүлээлтийг орлогын ангиллаар харьцуулахад, 2025 оны IV улиралд 3.0 сая төгрөгөөс дээш орлоготой иргэдийн хүлээлт 0.7 нэгж хувиар буурч **9.6%**, 1.6-3.0 сая төгрөгийн орлоготой иргэдийн хүлээлт 0.4 нэгж хувиар буурч **9.2%**, 1.6 сая төгрөгөөс доош орлоготой иргэдийн хүлээлт 0.3 нэгж хувиар буурч **9.2%**-тай гарлаа (Зураг 11). Харин 2026 оны III улиралд 3.0 сая төгрөгөөс дээш орлоготой иргэдийн хүлээлт 1.1 нэгж хувиар буурч **10.3%**, 1.6-3.0 сая төгрөгийн орлоготой иргэдийн хүлээлт 0.6 нэгж хувиар буурч **10.2%**, 1.6 сая төгрөгөөс доош орлоготой иргэдийн хүлээлт 0.6 нэгж хувиар буурч **9.4%**-тай гарлаа (Зураг 12).

Зураг 11. Инфляцын тоон хүлээлт, Орлогын ангиллаар (ирэх 3 сар)

Зураг 12. Инфляцын тоон хүлээлт, Орлогын ангиллаар (ирэх 12 сар)

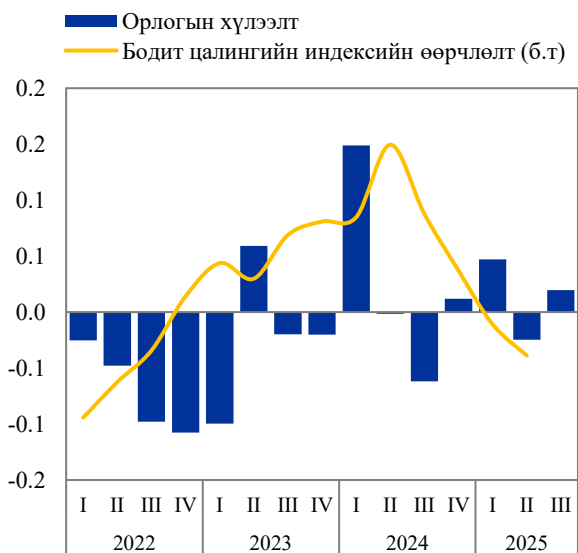

Эх сурвалж: Иргэдийн инфляцын хүлээлтийн түүвэр судалгаа

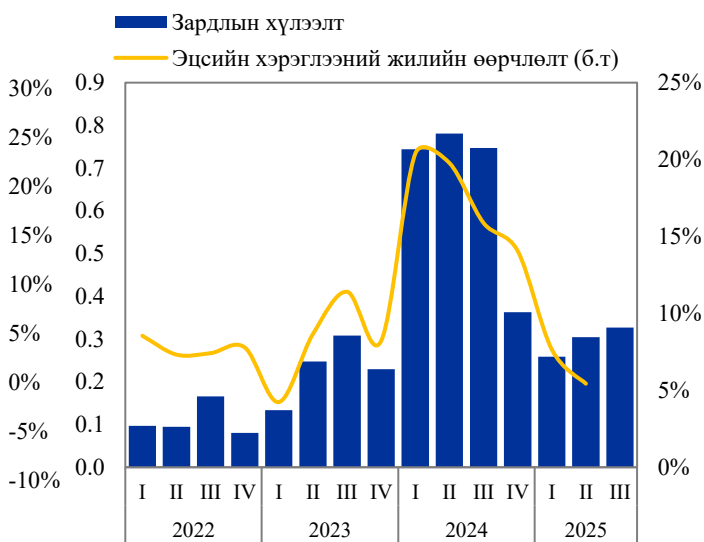
III. ӨРХИЙН САНХҮҮГИЙН БАЙДАЛ

Өрхийн орлогын хүлээлт өмнөх улирлын утгаас 0.04 нэгжээр өссөнөөр эерэг утгатай буюу 2025 оны IV улиралд өрхийн орлого бага зэрэг өсөх хүлээлттэй гарлаа (Зураг 13). Харин өрхийн зардлын хүлээлт өмнөх улирлын утгуудтай ижил тэлэх чиглэлд байгаа бөгөөд өмнөх улирлын утгаас бага зэрэг нэмэгдээд байна (Зураг 14). Мөн бодит цалин болон өрхийн хэрэглээний өсөлт саарч байгаа нь цаашид өрхийн санхүүгийн тэнцэл хүндрэлд орж болзошгүй төлөвтэй байна.

Зураг 13. Өрхийн орлогын хүлээлт, ирэх 3 сар

Зураг 14. Өрхийн зардлын хүлээлт, ирэх 3 сар

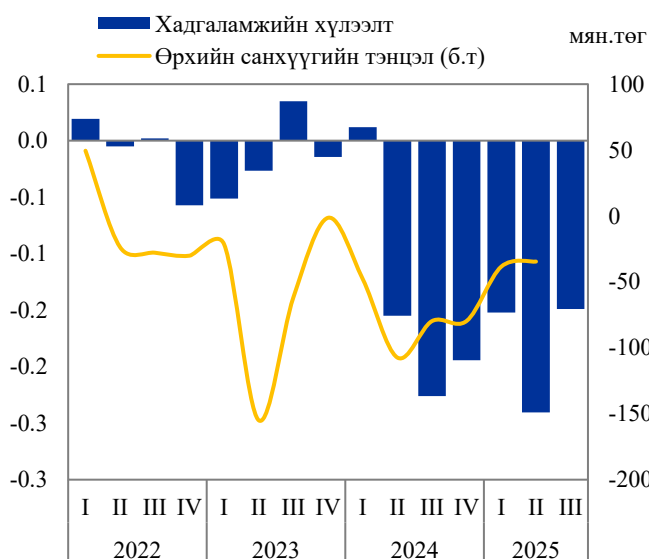
Эх сурвалж: Иргэдийн инфляцын хүлээлтийн түүвэр судалгаа, УСХ

Өрхүүдийн хадгаламжийн хүлээлт сүүлийн 6 улирал дараалан буурах чиглэлд өндөр хэвээр гарлаа (Зураг 15). Өрхийн орлого бага зэрэг нэмэгдсэн боловч өрхийн хэрэглээ 2024 оноос хойш өндөр өсөлттэй байсан нь хуримтлал хийх боломжийг хязгаарлажээ. Гэсэн хэдий ч иргэдийн хугацаатай хадгаламж 2025 оны 9 дугаар сарын эцэст 19.6 их наяд төгрөгт хүрч, өмнөх оны мөн үеэс 16.7 хувиар өсөөд байна. Нөгөө талаас, банкуудаас авсан иргэдийн хэрэглээний зээлийн үлдэгдэл 2025 оны 9 дүгээр сарын байдлаар 13.0 их наяд төгрөгт хүрч, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 16 орчим хувиар өсжээ. Хэрэглээний чанаргүй зээлийн эзлэх хувь 4.6%-тай буюу сүүлийн 5 улирал дараалан өсөж байгаа нь цаашид анхаарах үзүүлэлт болж байна.

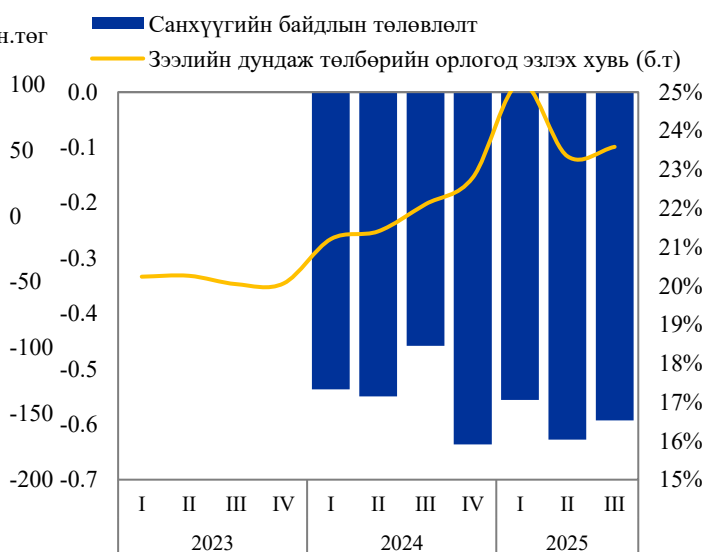
Ирэх улиралд санхүүгийн байдлаа төлөвлөхөд хүндрэлтэй байгаа талаар судалгаанд оролцогчдын дийлэнх нь дурджээ. Энэ нь эдийн засгийн тодорхой бус байдал өндөр хэвээр байгааг илтгэж байна (Зураг 16).

Иргэдийн банкнаас авсан хэрэглээний зээлийн үлдэгдэл, түүний жигнэсэн дундаж хүү болон хугацаагаар зээлийн сарын дундаж төлбөрийг тооцоход 2025 оны 9 дүгээр сарын эцсийн байдлаар 707.0 мянган төгрөг болж байна. Энэ нь өрхийн сарын дундаж нэрлэсэн орлогын 23.9% орчим хувьтай тэнцэх бөгөөд энэхүү үзүүлэлт сүүлийн 1 жилийн хугацаанд өндөр хэвээр байна.

Зураг 15. Өрхийн хадгаламжийн хүлээлт, ирэх 3 сар

Зураг 16. Санхүүгийн байдлын төлөвлөлт, ирэх 3 сар

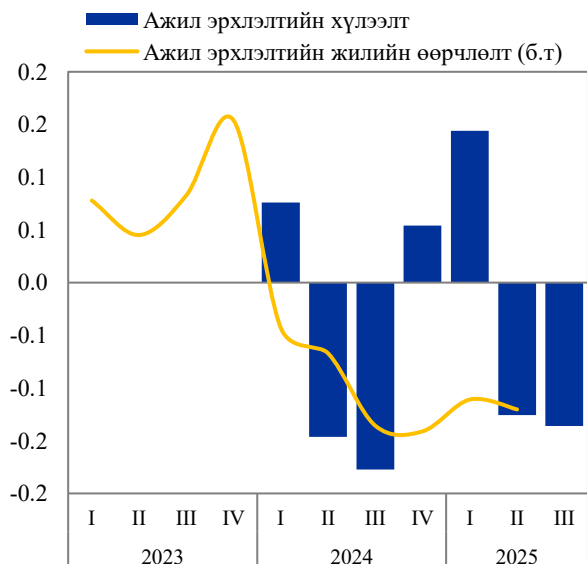

Эх сурвалж: Иргэдийн инфляцын хүлээлтийн түүвэр судалгаа, Монголбанк, ҮСХ

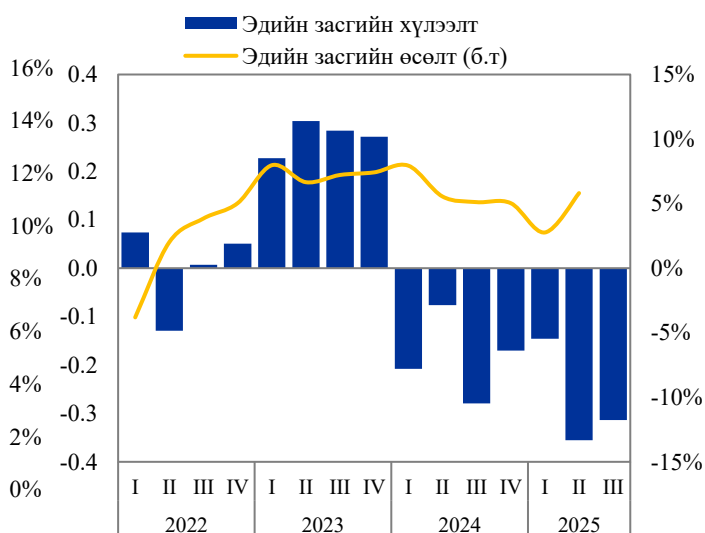
IV. ИРГЭДИЙН МАКРО ГОЛЛОХ ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮДИЙН ХҮЛЭЭЛТ

Ажил эрхлэлтийн үзүүлэлт өмнөх улирлын утгаас бага зэрэг буурч, ирэх улиралд ажил эрхлэлт буурах хүлээлт давамгайллаа (Зураг 17). ҮСХ-ны мэдээгээр ажиллагчдын тооны өсөлт сүүлийн 5 улирал дараалан буураад байсан бол 2025 оны эхний хагаст бага зэрэг сэргэлт ажиглагджээ. Мөн эдийн засгийн өсөлтийн хүлээлтийн үзүүлэлт өмнөх улирлаас 0.05 нэгжээр өсөж -0.31 утгатай буюу эдийн засаг агших хүлээлттэй гарлаа. (Зураг 18).

Зураг 17. Ажил эрхлэлтийн хүлээлт, ирэх 3 сар

Зураг 18. Эдийн засгийн байдлын талаарх хүлээлт, ирэх 3 сар

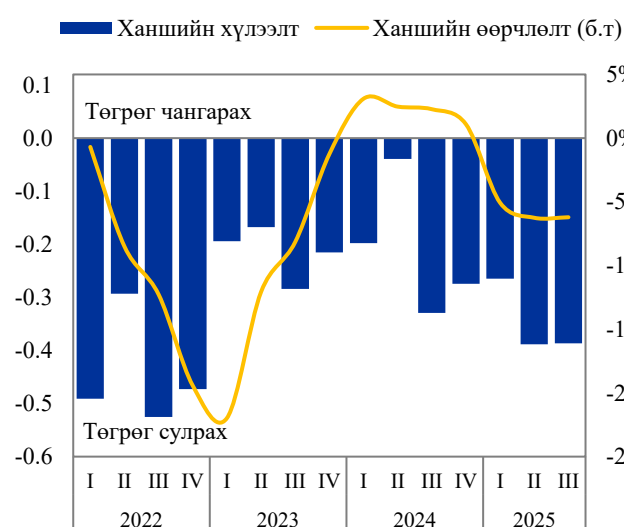

Эх сурвалж: Иргэдийн инфляцын хүлээлтийн түүвэр судалгаа, ҮСХ

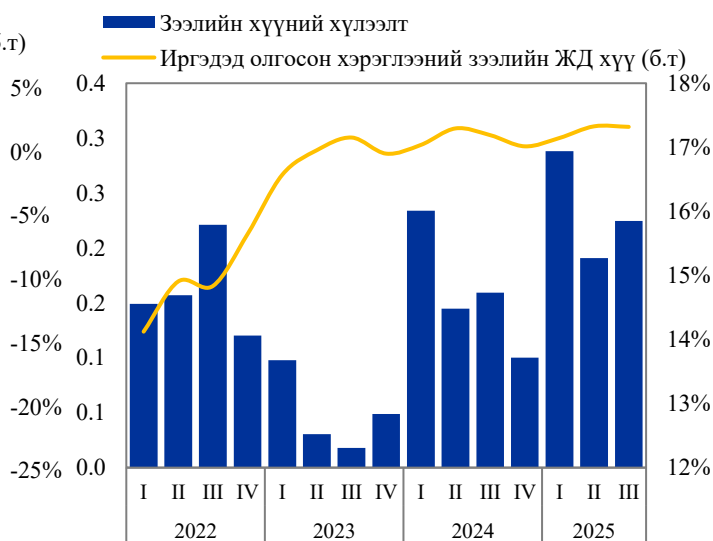
2025 оны III улиралд 1 ам.доллар дунджаар 3,592.8 төгрөгтэй тэнцэж, өмнөх оны мөн үеэс 6.3% хувиар суларсан байна. Төгрөгийн ханш ирэх улиралд үргэлжлэн суларна гэж иргэдийн дийлэнх үзэж байна (Зураг 19).

Зээлийн хүүний хувьд ирэх улиралд хүү өсөх хүлээлт иргэдийн дунд давамгайлж, өмнөх улирлын утгаас бага зэрэг өслөө (Зураг 20). Иргэдэд банкнаас олгосон хэрэглээний зээлийн жигнэсэн дундаж хүү сүүлийн 2 жилд төдийлөн өөрчлөлт ороогүй буюу 2025 оны III улирлын байдлаар 17.3%-тай байна.

Зураг 19. Гадаад валютын ханшийн хүлээлт, ирэх 3 сар

Зураг 20. Зээлийн хүүний талаарх хүлээлт, ирэх 3 сар

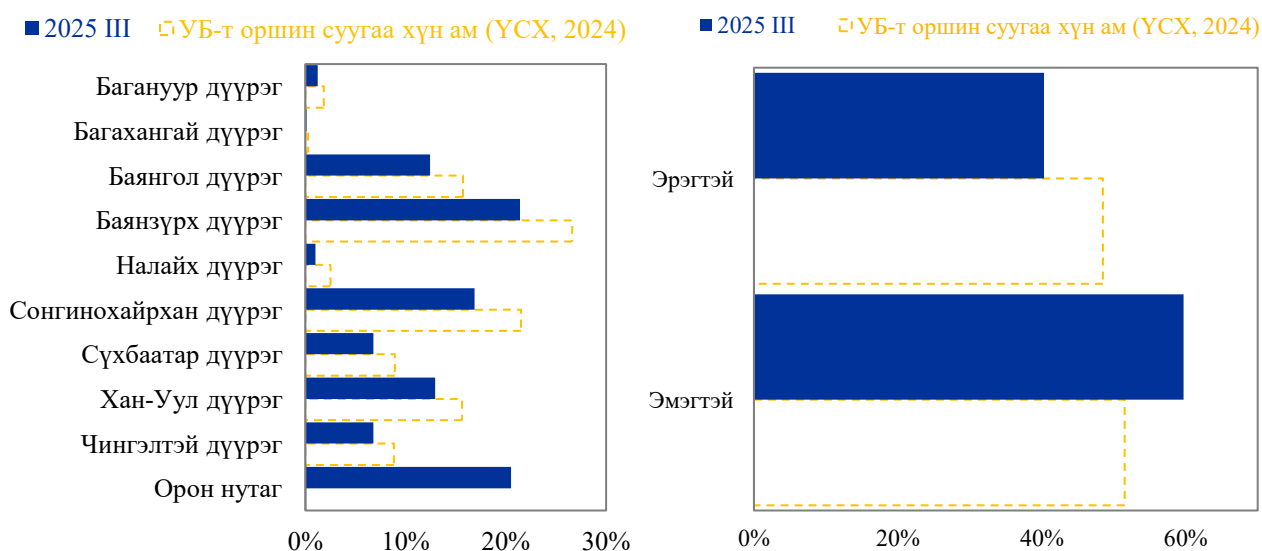
Эх сурвалж: Иргэдийн инфляцын хүлээлтийн түүвэр судалгаа, Монголбанк

V. ХАВСРАЛТ

“Иргэдийн инфляцын хүлээлтийн түүвэр судалгаа”-ний мэдээллийг 2025 оны 10 дугаар сарын 6- 13-ны өдрүүдэд Улаанбаатар хотод оршин суугаа насанд хүрсэн, өмнөх улирлуудын судалгаанд оролцож байсан иргэдээс утсаар ярилцлага хийх байдлаар (785) болон дурын утасны дугаарлалт үүсгэж³ масс мессеж илгээх байдлаар санамсаргүй түүвэрлэлтээр (205) цуглуулсан бөгөөд нийт 990 иргэдээс судалгааны мэдээлэл цуглууллаа. Үүнээс иргэдийн давхардсан мэдээллийг хасаж тооцоход судалгаанд оролцсон 987 иргэд нь эх олонлогоо бүрэн төлөөлөх чадвартай байна. Тухайлбал, судалгаанд оролцогчдын оршин суугаа хаягийг ҮСХ-оос зарласан 2024 онд Улаанбаатарт оршин суугаа хүн ам (насанд хүрсэн иргэд)-ын бүтэцтэй харьцуулахад харгалзан пропорциональ байна (Зураг 21). Баянзүрх болон Сонгинохайрхан дүүргийн иргэд судалгаанд оролцогчдын 33.8% хувийг бүрдүүлсэн бол энэ удаагийн судалгаанд оролцогчдын 59% нь эмэгтэй, 41% нь эрэгтэй байна (Зураг 22).

Зураг 21. Судалгаанд оролцогчдын оршин суугаа хаяг

Зураг 22. Судалгаанд оролцогчдын хүйс

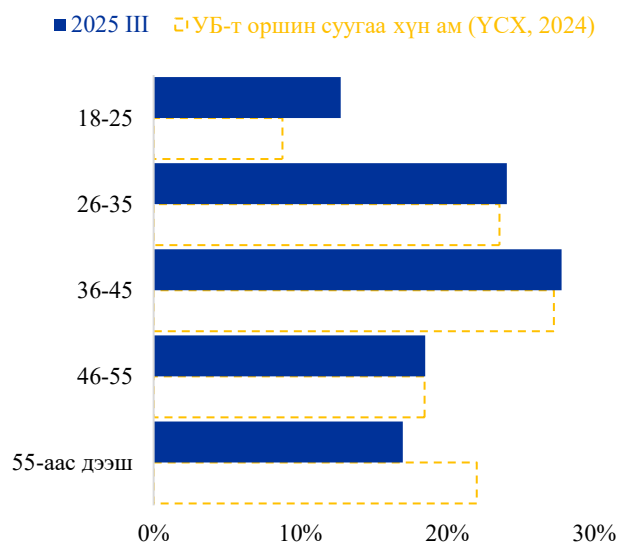

Эх сурвалж: Иргэдийн инфляцын хүлээлтийн түүвэр судалгаа, ҮСХ

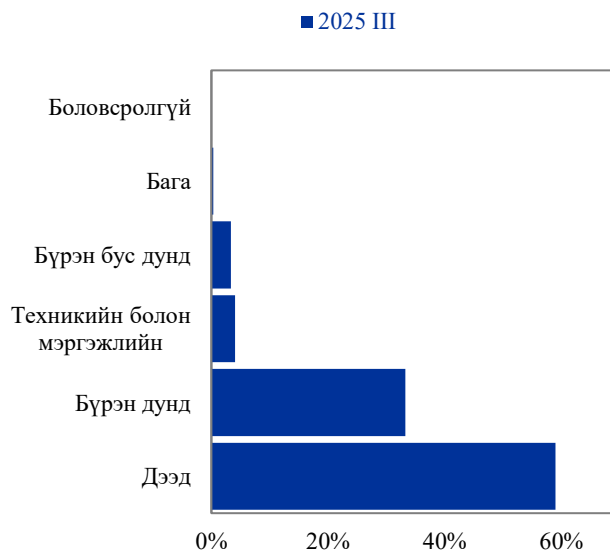
Мөн судалгаанд оролцогчдыг насны ангиллаар харвал 26-55 насны иргэд 69.2% хувийг бүрдүүлсэн бөгөөд Улаанбаатарт оршин суугаа хүн амын насны бүлэгтэй харгалзан нийцтэй байна. Боловсролын хувьд дээд болон бүрэн дунд боловсролтой иргэд тус судалгаанд түлхүү хамрагдлаа (Зураг 23-Зураг 24).

³ “Random Digit Dailing” аргачлалыг 2025 оны 2 улирлын түүвэр судалгаанаас эхлэн ашиглаж байгаа бөгөөд энэхүү аргачлалаар түүврийн тодорхой хэсгийг бүрдүүлснээр судалгаанд оролцогч иргэдийн мэдээллийг шинэчлэх, шинэ оролцогчдыг элсүүлж, мэдээллийн санг өргөжүүлэх, насны бүлгийн залуу төлөөллүүдийн хувьд судалгаанд оролцох магадлалыг нэмэгдүүлэх, түүвэр судалгааны мэдээлэл цуглуулах цаг хугацаа, зардал хэмнэх зэрэг давуу талтай байна. Одоогоор нийт түүврийн 20 хүртэл хувийг энэхүү аргачлалаар мэдээлэл цуглуулахыг зорьж байна.

Зураг 23. Судалгаанд оролцогчдын насны ангилал

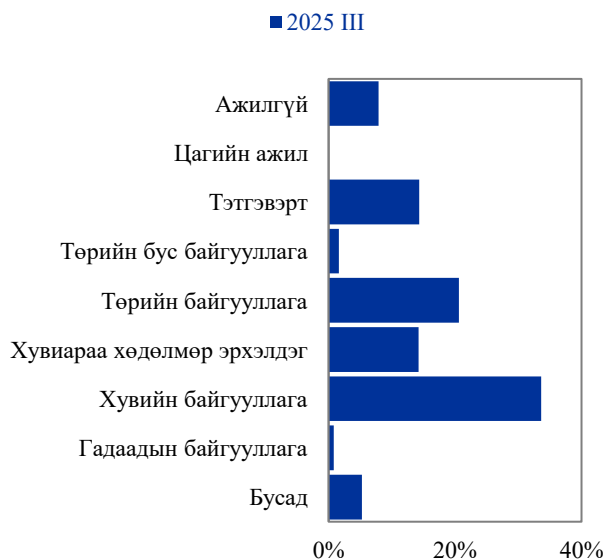
Зураг 24. Судалгаанд оролцогчдын боловсролын байдал

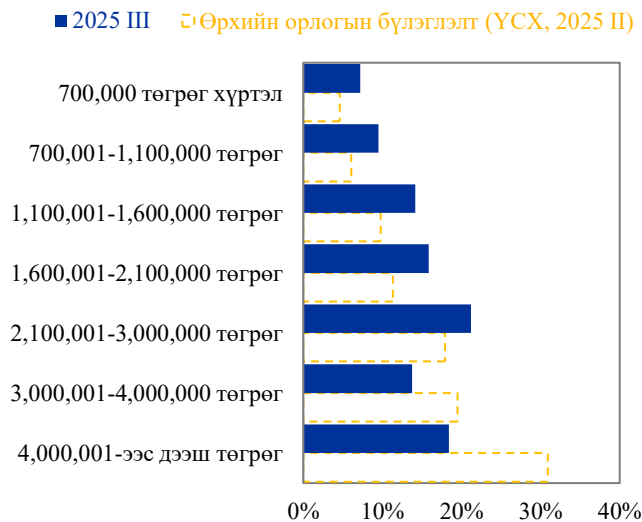
Эх сурвалж: Иргэдийн инфляцын хүлээлтийн түүвэр судалгаа, ҮСХ

Ажил эрхлэлтийн хувьд энэ удаагийн судалгаанд хувийн болон төрийн байгууллагад ажилладаг иргэд голлон хамрагдлаа (Зураг 25). Судалгаанд оролцогч иргэдийн өрхийн орлогын бүлэг нь ҮСХ-оос зохион байгуулдаг “Өрхийн нийгэм эдийн засгийн судалгаа”-ны өрхүүдийг мөнгөн орлогоор бүлэглэсэн хамгийн сүүлийн буюу 2025 оны II улирлын үр дүнтэй харгалзан нийцтэй байна (Зураг 26).

Зураг 25. Судалгаанд оролцогчдын ажил эрхлэлт

Зураг 26. Судалгаанд оролцогчдын орлогын бүлэглэлт

Эх сурвалж: Иргэдийн инфляцын хүлээлтийн түүвэр судалгаа, ҮСХ